

Vergaderjaar 2020–2021

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 1102

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

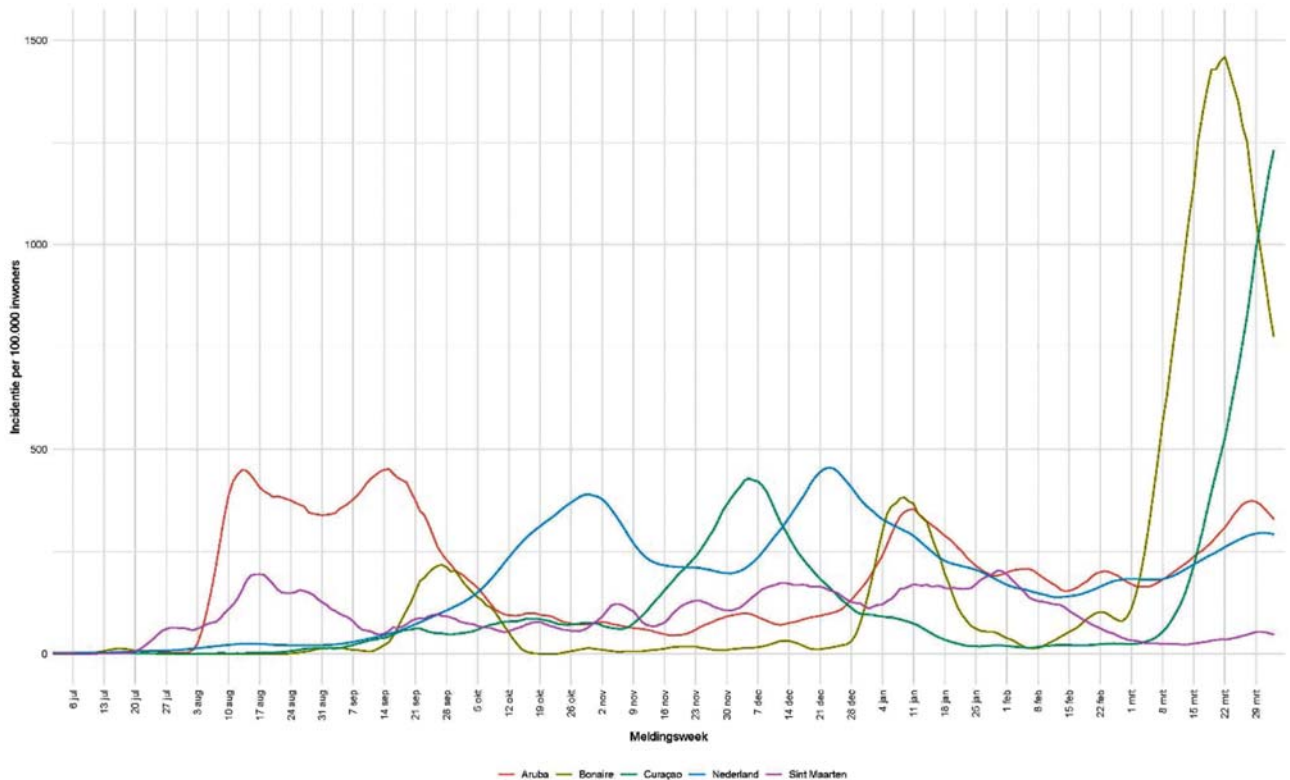
Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 april 2021

De afgelopen maanden is het aandeel van de Britse variant van het Coronavirus (B.1.1.7) op de benedenwindse eilanden sterk toegenomen. Uit kiemsurveillance blijkt op Curaçao inmiddels 96% van de besmettingen met de Britse variant te zijn. Mede als gevolg daarvan is er momenteel sprake van een sterk verhoogde incidentie van infecties met SARS-CoV 2 op voornamelijk Curaçao en Bonaire. Zie voor het verloop van de incidentiewaarden ook de grafiek hieronder. Op Aruba gaat de stijging iets minder hard, maar ook daar is de epidemiologische situatie volgens het Caribische afwegingskader van het RIVM te kwalificeren als «zeer ernstig», gezien de 7-daagse incidentie die ruim boven de norm ligt. Op Sint Maarten wordt de situatie gekwalificeerd als «zorgelijk», wegens een licht oplopende incidentie. Er zijn aan de Nederlandse kant van dit eiland nog geen gemuteerde varianten aangetoond met een verhoogde besmettelijkheid en/of een ernstiger klinisch beloop, maar gezien het deels nog doorgaande reizigersverkeer en de aanwezigheid van de Britse variant op de Franse zijde van het eiland, is het ondanks de voorzorgen te verwachten dat deze varianten ook daar de epidemiologische situatie op korte termijn negatief zullen beïnvloeden. Op Saba en Sint Eustatius is momenteel geen sprake van circulatie van het virus.

Als gevolg van de sterk verhoogde circulatie van het virus vindt een razendsnelle stijging plaats in hospitalisaties op Curaçao en Bonaire, en in mindere mate op Aruba. Hierdoor wordt de curatieve sector op de benedenwindse eilanden momenteel ernstig overbelast. Modellerings van de te verwachten infecties en ziekenhuisopnamen door het RIVM laat zien dat het einde van de golf nog niet in zicht is, en dat bij ongewijzigd beleid de klinische zorg op Curaçao op korte termijn niet meer kan worden gegarandeerd. Op advies van het RIVM wordt daarom momenteel langs drie lijnen gewerkt om de ernstige situatie te reverseren: 1) het maximaal treffen van maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan, 2) het versterken van de zorgcapaciteit en 3) het versnellen van het vaccinatietraject op de eilanden. In deze brief zet ik, mede namens de

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, uiteen welke acties in dit kader de afgelopen dagen zijn ondernomen.

Aanscherpen maatregelen

De afgelopen week heb ik diverse gesprekken gevoerd met de Ministers van gezondheid van Aruba, Curaçao (ook met de Minister-President) en Sint Maarten en met de gezaghebber van Bonaire. Hierin is gesproken over de noodzaak tot het verder aanscherpen van maatregelen om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Op Curaçao zijn sinds 8 maart de maatregelen wekelijks aangescherpt en geldt sinds 24 maart een lock-down. Vrijwel alle dienstverlening aan het publiek is stilgelegd, met uitzondering van enkele essentiële diensten, waaronder medische diensten en brandstof- en voedselvoorziening. Mensen mogen slechts op twee dagen in de week de weg op voor deze essentiële zaken, voor zover de dienstverlening niet reeds is beperkt tot thuisbezorging. Dit wordt op basis van de kentekenplaat van auto's gereguleerd. Het basis- en voortgezet onderwijs is inmiddels ook stilgelegd, met uitzondering van onderwijs dat gerelateerd is aan eindexamens. Op zondagen wordt het gehele verkeer stilgelegd en vrijwel alle dienstverlening is op die dag verboden. Thuisbezoek en georganiseerde sport zijn niet langer toegestaan. Ten slotte geldt er een avondklok van 19:00 tot 04:30 uur. Een soortgelijke aanpak is zichtbaar op Bonaire, waar sinds 18 maart een lock-down geldt. Ook hier is een avondklok van kracht (vanaf 21:00), zijn niet essentiële diensten gesloten en wordt vanuit huis gewerkt. Op Aruba, maar ook op de andere eilanden hebben de autoriteiten aangegeven zich maximaal in te zetten om transmissie tegen te gaan en bereid te zijn verdere maatregelen te treffen waar nodig. Met het oog op het afgelopen Paasweekend is ingezet op extra communicatie en maatregelen die samenscholing tegengaan, inclusief sluiting van winkels. Ingezetenen worden opgeroepen om zich aan de regels te houden en zich te laten

testen bij klachten. Het effect en de opvolging van de maatregelen, alsook de eventuele noodzaak tot verdere aanscherping wordt dagelijks gemonitord door de autoriteiten en GGD'ën. Het RIVM en VWS hebben daarnaast Sint Maarten geadviseerd om op korte termijn maatregelen in te voeren om de influx en verspreiding van de Britse variant zoveel mogelijk te beperken.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het reisadvies voor de eilanden de afgelopen periode aangescherpt, waardoor reisbeperkingen gelden van de eilanden richting Nederland. Reizigers worden dringend opgeroepen om alleen noodzakelijke reizen te maken. Daarnaast wordt sinds afgelopen week het interinsulaire reisverkeer verder ingeperkt en heeft de Nederlandse Vertegenwoordiging op Curaçao Nederlandse ingezetenen opgeroepen om Curaçao zo snel mogelijk te verlaten, indien een verblijf op het eiland niet strikt noodzakelijk is.

Versterken capaciteit curatieve zorg

Het afgelopen jaar is in gezamenlijkheid met de landen en Caribisch Nederland gewerkt aan het versterken van de zorg voor Covid-patiënten. Zo is het aantal bedden van de intensive care van alle ziekenhuizen uitgebreid door het sturen van apparatuur en het inzetten van extra personeel via Nederlandse en Amerikaanse medische uitzendbureaus. Ook wordt de voorraad persoonlijke beschermingsmiddelen voor de zorg via LCH geborgd. Op Sint Maarten is de capaciteit uitgebreid door het opzetten van een Covid paviljoen met 16 bedden, waarvan 6 IC. Op Sint Eustatius staat eenzelfde soort paviljoen voor de opvang van laag complexe patiënten en palliatieve zorg voor ingezetenen van Sint Eustatius en Saba. Recent is de Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA) opgericht, een samenwerkingsverband van de vier ziekenhuizen in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het Amsterdam UMC heeft in opdracht van de DCHA en VWS een online scholingsplatform ontwikkeld, waarop onder andere taakgerichte scholing wordt aangeboden aan de IC-buddy's.

Vanwege de hoge incidentie neemt ook het aantal ziekenhuis- en intensive care opnames snel toe. De ziekenhuizen beschikken vanwege het insulaire karakter over beperkte (personele) capaciteit en geven aan dat de huidige opgeschaalde capaciteit nauwelijks opgewassen blijkt tegen de grote hoeveelheid opnames. De druk op de zorg is momenteel dan ook zeer hoog. De electieve zorg is op alle benedenwindse eilanden afgeschaald en op Curaçao en Bonaire is deze zelfs volledig gestopt. Afgelopen weekend zijn 4 patiënten uit Curaçao naar Aruba overgeplaatst vanwege plaatsgebrek. Gezien de beperkte faciliteiten op het gebied van intensive care is Bonaire afhankelijk van de ziekenhuiszorg op Curaçao en Aruba. Het is gezien de noodzakelijke import van medicinale zuurstof op Bonaire niet mogelijk om de IC capaciteit daar verder uit te breiden dan de huidige IC-capaciteit van 6 bedden. In de afgelopen weken zijn 5 IC-patiënten met Covid-19 van Bonaire overgeplaatst naar Aruba en Curaçao, wegens plaatsgebrek moesten er ook 5 patiënten overgeplaatst worden naar Colombia. Ook hierom is het noodzakelijk om extra personeel in te zetten om de IC capaciteit van Aruba en Curaçao verder op te schalen.

Vanuit de DCHA wordt op dit moment ook de planning van de crisiscapaciteit van de 4 ziekenhuizen in de regio georganiseerd. Personeel wordt in onderling overleg ingezet in het ziekenhuis waar de druk het hoogst is. Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) zal vanaf deze week ook de Caribische regio in het capaciteitsoverzicht opnemen. Extra personeel wordt momenteel geworven in Nederland en de VS. Afgelopen week is met behulp van Nederlandse uitzendbureaus op zeer korte termijn medisch personeel voor een periode van vier weken

geworven. Dit weekend zijn 16 algemeen verpleegkundigen en 5 basisartsen vertrokken naar de Caribische eilanden. Deze week zullen nog eens 4 verpleegkundigen en 5 artsen vanuit Nederland reizen om de ziekenhuizen te ondersteunen. Ook heeft «Extra Handen voor de Zorg» in het Paasweekend medisch personeel uit hun bestanden benaderd van wie profiel en beschikbaarheid aansluiten bij de behoefte in de Caribische regio. Het eerste team van Extra Handen voor de Zorg vertrekt vrijdag 9 april. Dit team bestaat uit ongeveer 30 zorgprofessionals met een breed scala aan deskundigheid. In de week van 12 april volgt een tweede team van soortgelijke omvang.

Daarnaast wordt momenteel, in samenwerking met het Landelijk Netwerk Acute Zorg (LNAZ), het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) en de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC), IC- en ambulancepersoneel in Nederland geworven. Zij zullen deze week worden ingezet. Daarnaast wordt ook extra IC personeel ingezet via het Amerikaanse uitzendbureau AMI. Zij hebben het afgelopen jaar voorzien in IC-personeel voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Afgelopen week heeft AMI extra inzet geworven, te weten 20 IC-verpleegkundigen en 8 IC-artsen. In de loop van deze maand wordt dit verder opgeschaald. Vanuit Nederland wordt met hulp van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) en het Erasmus MC ook extra apparatuur (waaronder 28 beademingsmachines, spuitpompen en monitoringssystemen voor patiënten) en materiaal noodzakelijk voor verdere opschaling aan de ziekenhuizen geleverd. De opschaling van de IC-capaciteit in de ziekenhuizen is weergegeven in het onderstaande overzicht.

(Ei)land	IC-capaciteit pre Covid	Huidige IC-capaciteit
Aruba	7	22 ¹
Bonaire	1	7 ¹
Curaçao	7	46 ²
Sint Maarten	3	6 ²

¹ Dit is inclusief non-Covid IC bedden.

² Dit is exclusief non-Covid IC bedden.

Versnellen vaccinatietraject

Ervaringen uit het Verenigd Koninkrijk en Nederland laten zien dat met strenge maatregelen als een lock-down, de uitbraak weliswaar minder snel om zich heen grijpt, maar dat dit niet voldoende is om het R-getal voldoende omlaag te krijgen om de uitbraak te laten afnemen. De beste en snelste bescherming tegen de stijging in besmettingen is om zo spoedig mogelijk alle volwassen inwoners die daartoe bereid zijn te vaccineren. Strikte maatregelen dienen daarom gepaard te gaan met een vaccinatietraject dat met grote urgentie wordt uitgevoerd. Hierbij wordt ingezet op het zo spoedig mogelijk toedienen van de eerste prik. Deze geeft al een zekere mate van bescherming die naar verwachting het aantal ernstig zieken dat hospitalisatie nodig heeft, aanzienlijk zal doen dalen.

Op dit moment verloopt de vaccinatiecampagne op de Caribische eilanden goed. Op Saba heeft 90% van de volwassenen een of beide vaccinaties ontvangen, op Sint Eustatius is dat 37% en op Bonaire heeft 21% van de volwassen bevolking een of beide vaccinaties ontvangen. De huidige percentages op Sint Maarten, Curaçao en Aruba liggen op 11%, 16% en 21% respectievelijk. Dit aantal reeds gezette vaccinaties komt

overeen met de vaccinatie plannen zoals deze zijn geschetst in de Kamerbrief van 23 maart.⁵

Gezien de huidige epidemiologische situatie en de beperkte curatieve faciliteiten, is, op advies van het RIVM en de vaccinatiegezant voor de Caribische delen van het Koninkrijk besloten tot het versneld uitvoeren van het vaccinatietraject op de eilanden. In de overleggen tussen de Staatssecretaris en de Ministers van gezondheid van de Landen is besproken hoe Nederland kan helpen met de verdere opschaling van de vaccinatiecampañne, zodat alle volwassen inwoners die dat willen vóór 1 mei een eerste prik kunnen ontvangen. Vanaf komende week kan iedere volwassene zich daarom registreren, waarbij uiteraard extra aandacht wordt gegeven aan ouderen en risicogroepen.

Om de huidige uitbraak op Curaçao zo snel mogelijk in te dammen en de druk op de zorg te verminderen is het nodig de vaccinatiecampañne aanzienlijk te versnellen. Uitgangspunt is om alle volwassen inwoners die dat willen binnen 10 dagen na de start van de opgeschaalde campañne op 8 april de eerste prik te geven. Hiertoe heeft Nederland op 2 april 30.000 extra vaccins naar Aruba en Curaçao verstuurd en zullen benodigde aanvullende zendingen volgen. Er is dagelijks contact tussen de eilanden, de vaccinatiegezant voor de Caribische delen van het Koninkrijk, VWS en RIVM om te overleggen of de vaccinvoorraad toereikend is. Ook zijn er via een lokaal uitzendbureau extra prikkers en via Nederland extra artsen voor toezicht geworven. Zij zullen de lokale GGD ondersteunen in de vaccinatiecampañne. Daarnaast wordt er specifieke logistieke expertise beschikbaar gesteld door GGD West-Brabant. Twee logistieke experts die nauw betrokken waren bij de inrichting van de XL-priklocatie Breepark Breda zullen deze week Curaçao bezoeken om te ondersteunen bij het fors opschalen van het vaccinatieprogramma.

Tot slot

Aan de hand van de hierboven geschetste lijnen werken de Landen, Bonaire, het RIVM, het Ministerie van VWS en andere betrokken partijen aan het terugdringen van de druk op de zorg en het stoppen van de uitbraak met de Britse variant op de benedenwindse eilanden en Sint Maarten. Naast acute ondersteuning aan de ziekenhuizen en in de vaccinatiecampañne wordt hierbij ook op andere vlakken steun geleverd, ook door collega departementen. Zo trekt de handhaving van het straatverbod, de avondklok en andere maatregelen, een zware wissel op de capaciteit van het politiekorps en andere inspecties op de Landen en Bonaire. Vanuit onder meer de Curmil (dienstplichtigen) en het Vrijwilligerskorps wordt reeds versterking geboden, maar door de aard van de maatregelen is ook op dit punt ondersteuning gevraagd door Curaçao en Bonaire. Deze steun aan de Caribische delen van het Koninkrijk zal met behulp van de andere departementen worden geleverd.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

⁵ Kamerstuk 25 295, nr. 1063